

Grøn omstilling af kirkejorden i Allerslev/Jungshoved pastorat

Jungshoved er en halvø beliggende i det sydøstlige Sjælland i Vordingborg Kommune, kendt for sine naturskønne landskaber og historiske steder. Halvøen omfatter landsbyer som Jungshoved og Stavreby og er omgivet af Præstø Fjord og Faxe Bugt. Området har en rig kulturarv med seværdigheder som Jungshoved Kirke, ruinerne af Jungshoved Slot samt den lille private Jungshoved Kirkehavn. Herfra er der den bedste udsigt ned over Bøgestrømmen og kystlandskabet.

Projektområdet er både i privat og offentligt eje og fordelt mellem to ejere Nysø Gods og Jungshoved Menighedsråd. Efter et indledende mageskifte med Nysø gods er projektområdet nu tættest på kirken.

Jorden ejerskab fremgår af nedenstående, hvor Nysø Gods ejer arealer markeret med brunt, herunder slotsbanken. Præsteembedet ved Allerslev og Jungshoved Pastorat ejer de blå arealer, hvor dette projekt etableres. Mellemsstykket tilhører en tredje part.

Jungshoved menighedsråd er en såkaldt "first mover" blandt landets menighedsråd, der tilsammen forvalter omkring 1/3 af landbrugsjorden i Danmark, oftest forpagtet ud til konventionelt landbrug. Det har vores kirkejord også været i mange år, og resultatet ses bl.a. på strandengene, der biologisk var i en elendig forfatning før projektets start. En genopretning af strandengene er derfor projektets topprioritet med henblik på at forbedre forholdene for engfuglene og rastende fugle i vinterhalvåret.

Projektet er et samarbejde med Jungshoved menighedsråd, Verdensnaturfonden og Vordingborg kommune, og økonomisk er det støttet af Haldor Topsøe. Verdensnaturfonden har bidraget med ekspertise, og har udarbejdet en grundig teknisk undersøgelse af muligheder for habitatforbedring på projektområdet. Udover den habitatforbedrende indsats på strandengene genskabes søer, våd- og sjapvandsområder, tagrørsskov er blevet ryddet og en drift igangsat, der sikrer varieret og tuet vegetation med forskellige vegetationshøjder.

Som nævnt er fokus på strandengene, og afgræsning er den bedste metode til at pleje disse, idet det er den driftsform, som oprindeligt har skabt naturtyperne. Når rørskoven omdannes til åben strandeng, kan den ikke kun fungere som levested og fourageringsområde for vade- og trækfugle men også for de meget truede brakvandsrovfisk. Kirkejordens genopretning forbinder sig således også til projektet "Rovfiskene tilbage til brakvandet", hvor der sidste forår er blev udsat geddeyngel bl.a. i Jungshoved Nor, ved Gammel Oremandsgård.

På projektområdet blev tagrørene indledningsvis slået, så kreaturerne kunne æde de friske skud både fra land- og vand siden. De har derfor skulle græsse helt ud i vandet og samtidig fået mulighed for at afkøle sig – og det har de gjort meget her i sommer.

Det blå bånd

Strandenge er lysåbne naturtyper, som er afhængige af afgræsning for at kunne bevare deres artsrige planteliv og deres funktion som værdifulde rasteplasser for mange fuglearter. Når afgræsningen af en strandeng stoppes, vil de fleste strandengsarealer naturligt udvikle sig til de mere artsfattige rørsumpe. Det betyder at de fugle, der er knyttet til engarealer som strandenge forsvinder. Engfuglene er således den fuglegruppe, der har det sværest i Danmark. Tilgroning er derfor den største trussel mod strandenge og det specielle plante- og dyreliv der er knyttet til naturtypen.

For at sikre den optimale afgræsning, skal de enkelte folde hegnes, så de går helt ud i vandet. Det gør de også i den pleje- og driftsplan som eksisterer langs Præstø fjord. Det er for at skabe det såkaldte 'blå bånd', der er en betegnelse for den randzone, med lav vegetation som går helt ud i vandet. Båndet fremkommer i strandenge der er græsset helt ned til vandkanten. Det blå bånd er meget vigtigt for de eng- og vadefugle, der yngler på strandengene. Hvis der ikke græsses helt ud til vandkanten, vil der hurtigt komme en barriere af høje tagrør, der gør det vanskeligt for fuglene at bevæge sig fra havet til ynglepladserne på strandengen. Tætte tagrør kan også nemt skjule fuglenes fjender f.eks. ræv og mink. Mange vadefugle vil derfor ikke raste og yngle, hvis de ikke kan overskue arealet. Båndet er også vigtigt i forbindelse med fødesøgningen for både de voksne fugle og ungerne, da der i denne græssede zone mellem hav og land findes specielt mange insekter og friske planteskud.

Strandenges placering på overgangen mellem land og vand samt det tætte vegetationsdække gør, at de også fungerer som et naturligt kystværn. Reetablerede strandenge vil derfor bidrage til kystbeskyttelse og kan erstatte traditionelle kystbeskyttelsesmetoder, som ofte har negative og uønskede konsekvenser for kystnaturen. Når høje vandstande rammer strandengen, vil bølgeenergien brydes, og vandhastigheden

sænkes. Dette hæmmer erosion og bremser den bølgeenergi, som kan ramme bagvedliggende infrastruktur. Dertil kommer, at en sund saltmarsk typisk hurtigt kan regenerere efter storme grundet evnen til at fange og binde sedimenter og andet suspenderet materiale. Naturbaseret kystbeskyttelse udnytter således, at strandenge eventuelt kombineret med f.eks ålegræsenge, kan reducere uønskede effekter af vandstandsstigninger og erosion.

Reetablering af strandenge vil desuden bidrage til en øget lagring af kulstof. Dette skyldes de periodiske oversvømmelser med saltvand, hvor vandhastigheden sænkes gennem det netværk af blade og stængler, som den salttolerante vegetation skaber. Oversvømmelserne bidrager også til iltfattige forhold i jorden, hvor nedbrydningen af det organiske materiale derfor foregår langsomt, hvilket bidrager til kulstoftilbageholdelsen.

Projektområdet er en del af Natura2000-området 168, hvor engene er beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3. Projektets plejeplan af strandengene skal medvirke til at opfylde målsætningen i Natura 2000 med tilhørende handleplaner, som er at sikre eller genoprette en gunstig bevaringsstatus for de naturtyper og arter, der udgør udpegningsgrundlaget i Natura 2000-området. Det vil sige, at der skal sikres en gunstig bevaringsstatus for strandengene.

Ifølge Naturbeskyttelseslovens bestemmelser om offentlighedens adgang til naturen skal der være adgang for gående langs kysten. På projektområdet er der fri adgang for offentligheden ad de klaplåger, der er etableret i hele området.

Foto: Kirsten Thomsen

Foto: Tina Hjortshøj

Foto: Kent Rosengaard